

מראי מקומות- שבועות י"ז

יצא דרך קצרה, באיזה אופן שהוא, פטור, ואם בדרך ארוכה, באיזה אופן שהוא, חייב. או דלמא, אם יצא דרך קצרה פטור משום שהוא דרך קצרה, ופטור בכל אופן, אולם אולי פטור גם אם לא שהה כדי הליכת דרך קצרה, וגם בכה"ג יהי פטור. וע"ז השיב לו דהכל תלוי באם יצא דרך קצרה או דרך ארוכה, ואין הזמן מעלה או מוריד.

(ה) **משכחת לה דאניס נפשי בקצרה- הק' הריטב"א**, למה דוקא אמרי' דאניס נפשי בקצרה, הרי אפי' אם אניס נפשי בארוכה נמי שייך נפק"מ זה, דאם דעשה עבודה שהוא שיעור שהיי', ואז אניס נפשי בארוכה פחות משיעור קצרה, ושוב ליכא שיעור לא בשהיי', ולא ביציאה, ולמה מוקמי' דוקא בקצרה. וכ' לחדש דבכה"ג לכ"ע יהי' חייב, דכיון ששינתה בתרתי, בשהיי' במקום א' כשעבד עבודה, ולצאת אח"כ בארוכה ואפי' במרוצה, ודאי חייב. ולכן נקט דוקא בקצרה, דדוקא אז יהי' שייך שאלת הגמ'.

(ו) **אלא אי אמרת דוקא גמירי, היכי משכחת לה-** הק' **הרשב"א**, מה הק' ר' זירא, הרי שיעור השתחואה גמירי, ובתוך שיעור השתחואה שפיר יכול לעשות עבודה א' של נתינת אבר על גבי האש, או הולכת דם וכיוצא"ב. ותי' דאה"נ, אלא דניחא לי' לאתויי הק' דר' הונא דזר שהפך בצינורא דחייב, ועל דרכו לאשמעינן דקרובי עבודה עבודה היא. אלא דכ' דעדיין ק', מה הי' קו' ר' זירא מעיקרא, למה סבור שצריך דוקא עבודה גמורה מקבלה ואילך. ותי' דס"ל לר' זירא דמה דאמרי' דטמא ששימש במיתה, קמ"ל דאפי' עבודה גמורה אינו חייב אם אניס נפשי לצאת בקצרה, משום דסבר דהכל תלוי בשיעור שהיי' ויציאה.

(ז) **אין חייבין על עשה ועל לא תעשה שבמקדש... אבל חייבין על עשה ועל לא תעשה שבגדה- כ' הרמב"ן** דמשמע מלשון הגמ' דשייך העשה והלא"ת כל חד בפנ"ע. אבל כ' דאי אפשר לומר כן, דאין שייך לומר דחייב

(א) **דלאו בת השתחואה לא גמירי- פי' הרשב"א**, שהרי מה דגמירי דשהי' שראוי' להשתחוות בעינן, היינו משום דכל שראוי' להשתחוות הוי כאילו השתחוה, וא"כ י"ל דאי"ז שייך אלא היכא שהוא ראוי להשתחוות, אבל היכא שאין ראוי להשתחוות, לא.

(ב) **באונס גמירי שהיי', וכו'- הק' התורת חיים**, למה נקט אונס ולא שוגג, ועוד, הרי מסתמא נטמא בשוגג ולא באונס, דמי אנסו שיטמא. ולכן פי' דבאמת נטמא בשוגג, אלא דנקרא אונס, משום דכיון דנטמא בשוגג במקדש, נמצא שאינו מטמא המקדש במזיד, אלא באונס. אבל האי שטימא עצמו במזיד בתוך המקדש, הרי הוא מטמא המקדש במזיד, וי"א דבכה"ג לא גמירי שהיי'.

(ג) **בעי ר' אשי, נזיר בקבר, וכו'- יש להק', למה נזיר בקבר עובר כלל לאחר שהוא כבר טמא, הרי אינו מוסיף טומאה על טומאתו במה ששהה בקבר. והביא הרמב"ן דבאמת זה תלוי במח' ר' טרפון ור"ע במס' שמחות**, אם חייב נזיר משום טומאה הוא אם כבר נטמא באותו יום, ואינו סותר עוד כלום מנזירותו, דר' טרפון מחייב, ור"ע פוטר. וכ' דע"כ סוגיין כר' טרפון אתא דמחייב, דלר"ע אינו חייב משום כל ההוספת טומאה (אפי' אם נכנס עוד פעם באותו יום). וכ' דמה דמחייב כאן, היינו משום דיש ענין של הוספה, דכל זמן שהוא בתוך הבית הקברות, הוא מטמא בחיבורין, משא"כ לאחר שיוצא מבית הקברות, ולכן בענין זה חשיב מוסיף על טומאתו.

(ד) **אלא לא נתנה ארוכה להדחות אצלו- הק' הרשב"א**, מה עוד שאל אביי מרבה, אם כבר אמר לעיל דאפי' עקב בצד גודל, הרי ע"כ מוכח משם דאי"ז שיעור שגמיר לה, אלא דוקא גמירי, דרך ארוכה חייב, ודרך קצרה פטור (ולפי גירסתנו דמימרא דלעיל הי' רבא ועכשיו בעי מרבה, ל"ק כלום). ותי' דאביי הי' מסופק בזה, האם מה דאמרי' לעיל דדרך קצרה גמירי ולא ארוכה, היינו משום דהכל תלוי באם יצא דרך קצרה או ארוכה, דאם

מעשה, אלא היתה ברצון). אבל כאן, הרי צריך הוא לפרוש באבר מת, ואיך אמרי' דיצר אלבשי', הרי בכל התורה צריך לעשות תחבולות ללחום עם יצרו. ומה דאמרי' דנחשב שב מידיעתו, היינו לומר דאם הי' יודע מעיקרא דנדה היתה, ודאי הי' פורש ולא בא, ולכן שפיר נחשב שב מידיעתו.

על העשה בפנ"ע, שהרי כתוב אשר לא תעשינה, דהחיוב חטאת הוא רק בשביל מה שהוא עושה ועובר הלאו בקום ועשה, אבל על מה שביטל עשה אינו מביא קרבן. ולכן פי' דה"ק, אין חייבין על עשה שבמקדש, ואע"פ שנצטרף עמו לא תעשה, דהיינו דגם היכא דעובר העשה דוישלחו מן המחנה, עובר ג"כ הלאו דולא יטמאו את מחניהם. וגם בנדה, חייב היכא דעובר העשה, אבל לא משום העשה גרידא, אלא משום דג"כ עובר הלא תעשה עמה, דהיינו ולנדה לא תקרב. **אולם** ע' בתוס' דמשמע מדבריו דבאמת חייב קרבן על העשה, דכאן העשה הוא שלא לפרוש בהנאה מרובה (ע' במהרש"א בביאור לשון זה בתוס'), וכיון שהעשה הוא מזהירו שלא לעשות דבר, ממילא גם על זה יכול להתחייב בקרבן. עוד כ' הריטב"א דלמ"ד לקמן דחייב קרבן על הכניסה, א"כ א"ש לשון הגמ' כפשוטו, דבאמת יש ב' ענינים שונים, ענין הכניסה וענין הפרישה, ובכניסה העיקר הוא הלאו, דכתי' ולנדה לא תקרב, ומזה ילפי' גם העשה דוהזרתם, שהוא עשה ג"כ על הכניסה. ובפרישה אי' עשה דותהי נדתה עליו, ומכח העשה דרשי' דאי' גם לא תעשה בכה"ג, דהיינו ולנדה לא תקרב, ולכן שפיר חייב בקרבן.

(ח) **אילימא סמוך לוסתה** - כ' הריטב"א (יח. ד"ה לעולם) דמה דאי' בסוגיין סמוך לוסתה, אי"ז כמו הסמוך לוסתה האמור לקמן דהוי עונה או יום או לילה, דזהו מדרבנן בעלמא, אלא הביאור דכאן הוא לאחר שכבר הגיע לוסתה, או קודם מעט בסמוך ממש.

(ט) **אי בת"ח- העיר תוס'**, אם מזיר הוא על הפרישה, למה חייב קרבן על הכניסה, הרי לא שב מידיעתו. ותי' דזה נחשב שב מידיעתו, דיצר אלבשי'. והק' המהרצ"ח בשם הפני יהושע כאן וההפלאה בכתובות (נא:), אם אמרי' יצר אלבשי', למה חייב כרת בכלל, הרי היכא דאמרי' יצר אלבשה באשה, אמרי' דמותרת לבעלה, אלמא אי"ז נחשב רצון בכלל. וכ' המהרצ"ח לחלק, דהתם אינה יכולה להנצל מהביאה בשום אופן, ולכן, לא חייבה התורה במקום דיצר אלבשה משום רצונה בלבד (דע"י היצר לא עשתה שום